

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

“Ольвійський форум–2018: стратегії країни Причорноморського регіону в геополітичному просторі”

7–10 червня 2018 року в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили в межах XII міжнародної науково-практичної конференції “Ольвійський форум–2018: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі” співробітники кафедри соціології за активної підтримки Південноукраїнського відділення Соціологічної асоціації України ініціювали проведення соціологічної конференції “Український Південь: сучасні соціокультурні виклики регіону та тенденції змін”.

Цей науковий захід став логічним завершенням першого теоретико-методологічного етапу фундаментального наукового дослідження “Ефективне функціонування та розвиток регіонального соціокультурного середовища в умовах децентралізації як запорука національної безпеки України”, реалізованого на замовлення МОН України. Загалом захід мав на меті залучення науковців до обговорення актуальних науково-практичних проблем щодо сучасних викликів та тенденцій змін у соціокультурному розвитку регіонального соціуму, зокрема українського Півдня, у складних умовах глобальної фінансової та соціально-економічної кризи.

Будучи щорічною подією, “Ольвійський форум” є свідченням консолідації науковців, які прагнуть оновлення теоретичного знання, зокрема соціологічного. Цьогорічний захід знову підтвердив свій масштаб та важливість географією учасників — у його роботі взяли участь понад 40 фахівців із 10 міст та 15 закладів вищої освіти України.

Відкрили конференцію, звернувшись із вітальним словом до учасників та гостей, **Л.Клименко** (д-р техн. наук, ректор ЧНУ ім. П.Могили), **І.Мейжис** (д-р педагог. наук, завідувачка кафедри соціології ЧНУ ім. П.Могили) та **Д.Сай** (канд. педагог. наук, в.о. декана факультету соціології ЧНУ ім. П.Могили).

Обговорення актуальних проблем соціокультурного розвитку сучасного українського соціуму розпочалося з доповіді провідного соціолога країни **Є.Головахи** (д-ра філос. наук, чл.-кор. НАН України, заступника директора Інституту соціології НАН України) на тему “Соціогуманітарне знання, суспільні дискурси і громадська думка в Україні: загальноукраїнські та регіональні проблеми”. У доповіді було порушено питання щодо перспектив розвитку філософії, соціології, історії та політології в українському суспільстві. Доповідач заважив, що соціогуманітарне знання, актуалізуючи проблеми, пов’язані з нейтралізацією сучасних соціокультурних викликів, розвивається у двох напря-

мах: з одного боку, досліджує інституціональні характеристики безпеки життєдіяльності сучасного регіонального соціуму, а з іншого — вивчає ціннісно-нормативні ставлення людей як конкретних носіїв культури. Крім того, соціокультурна рівновага в регіоні, а відтак і спектр викликів, загроз і небезпек визначаються об'єктивними показниками рівня життя, економічного добробуту, духовно-консолідувального потенціалу території, зокрема мірою розвиненості та доступності закладів освіти й культури. Визначення соціокультурних засад безпеки регіону крізь призму онтологічних особливостей культури є більш ніж актуальним. Саме такий підхід дає змогу визначити сутнісні характеристики соціальної реальності, які, нейтралізуючи загрози, виклики й небезпеки, максимально ефективно мінімізуючи їхні наслідки, сприяють безпеці функціонування та розвитку соціокультурного середовища регіону.

На пленарному засіданні конференції обговорювалися такі питання:

І.Мейжис у своїй доповіді “Особливості націотворення на Українському Півдні в сучасних умовах” висловила авторську позицію стосовно специфіки сучасного соціокультурного життя Південно-Східного регіону України, пов'язаної, по-перше, з одночасним заснуванням трьох великих міст — Одеси, Миколаєва і Херсона наприкінці XVIII століття за ініціативи імперської влади Росії, по-друге, із заселенням цих територій представниками різних етнічних груп, більшу частину яких становили саме українські селяни.

Л.Хижняк доповіла про “Просвітницький потенціал закладів вищої освіти в системі національної безпеки України”, зосередивши увагу на необхідності активізації просвітницької функції навчальних закладів із підготовки сучасних фахівців, зокрема для формування усвідомлення цінностей безпечної життєдіяльності та готовності до захисту України;

А.Лобанова, висвітлюючи “Соціоекологічну рівновагу як домінуючу сталого розвитку промислових регіонів (на прикладі Криворіжжя та Донбасу)”, актуалізувала питання порушення соціоекологічної рівноваги у промислових регіонах України та гальмування збалансованого постіндустріального розвитку, що зумовлені низкою обставин, пов'язаних із надмірним техногенним навантаженням, поширенням і зростанням міграційних процесів, забрудненням довкілля, зростанням захворюваності, відсутністю належної природоохоронної діяльності підприємств.

О.Лісієнко у своїй доповіді “Соціокультурні проблеми розвитку культурних та креативних індустрій в Одеському регіоні: результати фокус-групових досліджень” представила авторський погляд на можливості розвитку креативної економіки та культурної індустрії, зокрема в Одеському регіоні з використанням таких перспективних напрямів, як подієвий туризм, self-менеджмент, проведення фестивалів, поширення ресторанної культури, реалізація освітніх ініціатив тощо.

В.Онищук, розповідаючи про “Критерії та індикатори інтеграції вимушено переміщених осіб”, зазначив необхідність розроблення нового підходу до дослідження ефективності процесу адаптації внутрішньо переміщених осіб та реалізації державної політики в цьому напрямі, зважаючи на зайнятість, освіту, соціальну включеність та активне громадянство як ключові індикатори, що можуть підлягати емпіричному вимірюванню.

Я.Зоська, присвятивши доповідь “Соціальним програмам формування агентів миротворення в Україні (досвід роботи з патріотичного виховання школярів у місті Запоріжжя)”, зосередила увагу на необхідності підтримання суспільного порядку в сучасній Україні через відтворення традицій та пам’яті попередніх поколінь, інституціоналізації традиційних моделей поведінки у вихованців загальноосвітніх навчальних закладів з активним залученням викладачів та представників студентського загалу.

В.Коробов, доповідаючи на тему “Індекс євроінтеграційного економічного поступу регіонів України: проблеми оцінки дій органів влади”, презентував результати дослідження, проведеного співробітниками Херсонського міського громадського об’єднання “Центр досліджень Південноукраїнського прикордоння”. Зокрема, він зосередив увагу на аналізі таких двох груп показників, як: індикатори глибини торговельно-економічних зв’язків Херсонського регіону з ЄС та індикатори рівня інституціональної підтримки.

Цікаві виступи доповідачів, академічний діалог учасників конференції створив атмосферу відкритості та свободи спілкування.

Другий день роботи конференції пройшов у форматі секційних засідань, на яких обговорювалися теоретико-методологічні аспекти та досвід проведення прикладних досліджень процесів соціокультурного розвитку сучасного соціуму як на загальнонаціональному, так і на регіональному рівні. Координатори роботи секцій, підбиваючи підсумки, відзначили високу зацікавленість та активність учасників, а також змістовність дискусій. Детально тематику доповідей учасників конференції висвітлено у збірці тез.

Спілкування науковців, розпочате на пленарному та секційних засіданнях, мало продовження — третій день конференції передбачав проведення майстер-класів задля отримання динамічного знання у форматі workshop на засадах принципу інтенсивної групової взаємодії учасників на підставі їхнього неповторного досвіду професійної діяльності та індивідуальних поглядів на досліджувані проблеми.

Організатори конференції щиро вдячні всім учасникам за творче, змістовне та захопливе наукове спілкування і очікують нових зустрічей на “Ольвійському форумі–2019”.

*ІРИНА МЕЙЖИС,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціології ЧНУ ім. П.Могили, Миколаїв*

*ЛЮДМИЛА КАЛАШНІКОВА,
кандидат соціологічних наук,
доцент кафедри соціології ЧНУ ім. П.Могили, Миколаїв*

Матеріал отримано 01.09.2018